

חוכן ע"י סוכל עיין הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים • מיקוד 91430

טל/פקס 6515004 (אחה"צ) daf@dafyomi.co.il

מנחות דף פד.

האם קרבן העומר ושתי הלחם באים מתבואה ישנה ומתבואת חוץ לארץ, או לא?

תבואת חו"ל	תבואה ישנה	
אינם באים	אינם באים	לתנא דמתניתין
אינם באים	באים	לתנא דברייתא ¹
באים ²	באים	לר' יוסי בר' יהודה

פירות שביעית השמורים באיזה דברים נאסרו?

באכילה	בקצירה	
מותרים	נאסרו	לשיטת רש"י
נאסרו ³	נאסרו	לשיטת רבינו תם

"מתיב רבה וכו' אלמא משום ביכורים הוא", על מי הקושיא? [תוד"ה אלמא].

לר' אלעזר - ראשית קצירך ולא סוף	לר' יוחנן - כרמל תקריב	
לא קשה לשיטתו	קשה לשיטתו	לרש"י ⁴
קשה לשיטתו	קשה לשיטתו	לתוס' ⁵

מנחות דף פד:

תמרים שבהרים ופירות (- תבואה - רש"י כת"י) שבעמקים, האם אפשר להביאם לביכורים?

בדיעבד	לכתחילה	
לא קידש	לא יביא	לעולה ולר' יוחנן ⁶
קידש	לא יביא	לרב אחא ולריש לקיש ⁷

¹ וכן לכאורה ס"ל גם לר"ע ור' נתן, אף שאמרו את דבריהם רק בשתי הלחם ולא בעומר. [אמנם בשיטת הרמב"ם למדו האחרונים שס"ל שדוקא בשתי הלחם חלקו ר"ע ור' נתן, אבל בעומר לא. וע' קרן אורה].

² מבואר בגמ', דס"ל דחדש בחו"ל דאורייתא [ימושבותיכם] - כל מקום שאתם יושבים משמע, ומ"ש "וכי תבואו אל הארץ" - זה רק לומר שקודם שנכנסו ישראל לארץ לא נתחייבו בעומר בשום מקום].

³ ר"ת יליף מקרא בתורת כהנים [ויקרא כה:ה] "את ענבי נזירך לא תבצור", שענבים השמורים [לשון נזיר - שמור] אסורים אפי' באכילה ולכן נאסר לבוצרם אפי' בשינוי כיון שיש עליהם איסור אכילה. ולכך לשיטת ר"ת הוקשה לתוס' איך מותר להביא עומר מתבואה שנשמרה בשביעית, והא בעינן "ממשקה ישראל" - דבר המותר באכילה לישראל. ותירצו תוס' [לדחות את שיטת ר"ת], שמהפסוק משמע רק איסור בצירה ולא איסור אכילה. ועוד תירצו אפי' לשיטת ר"ת דשאני הקדש שלא נאסר עליו וכו', ועוד תירוצים.

⁴ רש"י מפרש את קושית הגמ' דמזה שמצינו שצריך ששתי הלחם יבואו דוקא מחיטים דביכורים, א"כ ה"ה עומר צריך שיבוא כן, ואיך אמר ר' יוחנן שיכול להקריב כרמל אע"פ שאינו ביכורים. אולם לר' אלעזר שלמד מראשית קצירך שצריך להביא דוקא מתבואת ראשית לא קשה, דראשית היא ביכורים.

⁵ תוס' פירשו שהקושיא למה צריך לימוד אחר [מכרמל או מראשית], תיפוק ליה ממה שצריך שיבואו שתי הלחם מביכורים, וא"כ הקושיא היא לשניהם.

⁶ ודריש ר"א לשיטת ר' יוחנן "תביא מארצך" ולא מכל ארצך - פרט לתמרים שבהרים ופירות שבעמקים.

חוקן דף נאכלים

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים • מיקוד 91430

טל/פקס 6515004 (אחה"צ) daf@dafyomi.co.il

מנחות דף פד: - המשך

למי נאכלים מנחות וביכורים?

לנשי כהנים לבניהם ועבדיהם	לזכרי כהונה	ביכורים
נאכלים	נאכלים	
כל המנחות: אינם נאכלים תרומת לחמי תודה: נאכלים	נאכלים	מנחות

פירות שגדלו במקומות דלהלן, מה דינם לענין הבאת ביכורים וקריאה?

לתניא (שבריש עמ' א')	לתני חדא ואידך (בסוף עמ' ב')	
מביא וקורא	מביא וקורא	גג מערה וחורבה עבודה
מביא ואינו קורא	מביא ואינו קורא	גג ביתו וחורבה שאינה עבודה
אינו מביא ⁹	מביא וקורא	עציץ נקוב וספינת חרס ⁸
אינו מביא	מביא ואינו קורא	עציץ שאינו נקוב וספינת עץ ¹⁰

עציץ או ספינה העשויים מחרס או עץ נקובים או אינם נקובים, האם יונקים מהקרקע או לא? [תוד"ה כאן].

אינו נקוב	נקוב	
לרש"י: יונק ¹¹ לרבינו תם: אינו יונק ¹²	יונק	חרס
לרש"י ור"ת: אינו יונק לסברת ר"ת בתחילה: יונק ¹³	לרש"י ור"ת בתחילה: יונק לרבינו תם: אינו יונק	עץ

⁷ ואמר ר"ל טעמא, דכמו המקדיש בהמה כחושה שהיא קודשה הי"נ פירות אלו.

⁸ לרש"י אפי' בלא נקובה, ולתוס' בנקובה - כדלהלן בטבלא הבאה.

⁹ ר' יוחנן הביא שיטת תנאים שספינה ובעציץ נקוב אינו מביא כל עיקר כדן תמרים שבהרים ופירות שבעמקים שלשיטת ר' יוחנן אינו מביא כל עיקר.

¹⁰ כאן נקטנו כפי שיטת רש"י ועי' היטב בטבלא הבאה.

¹¹ לשיטת רש"י שהביאו התוס' בעציץ שעשוי מעץ חילקה הגמ' בין נקוב לשאינו נקוב, שדוקא בנקוב הוא יונק, ובספינה שאין דרכה להיות נקובה, חילקה הגמ' בין עשויה מחרס שיונקת לעשויה מעץ שלא יונקת.

¹² ר"ת הוכיח שגם חרס שאינו נקוב אינו יונק, ואדרבא עץ אפי' נקוב אינו יונק. ולשיטתו העציץ שחייב בביכורים ובמעשרות הוא דוקא העשוי מחרס ונקוב, אבל העשוי מעץ אפי' נקוב לא מהני. ובספינה אם עשויה מעץ אפי' נקובה לא מהני, ואם עשויה מחרס מהני נקיבה, ואיה"נ שיכלה הגמ' לתרץ בספינה של חרס וכאן בנקובה וכאן שלא, אלא שחיפשה בספינה לומר עוד חידוש יותר מעציץ, ועוד שעדיף להעמיד לברייתא שאמרה שמביא ואינו קורא בספינת עץ - שמעץ עשויים רוב הספינות.

¹³ ולפירוש זה, אדרבה הספינה שהיא מעץ מביא וקורא, והעשויה מחרס מביא ואינו קורא ושניהם באינם נקובים דאין דרך ספינה להנקב. [ובעציץ שדרכו להיות מחרס חילקה הגמ' בין נקוב לשאינו נקוב].